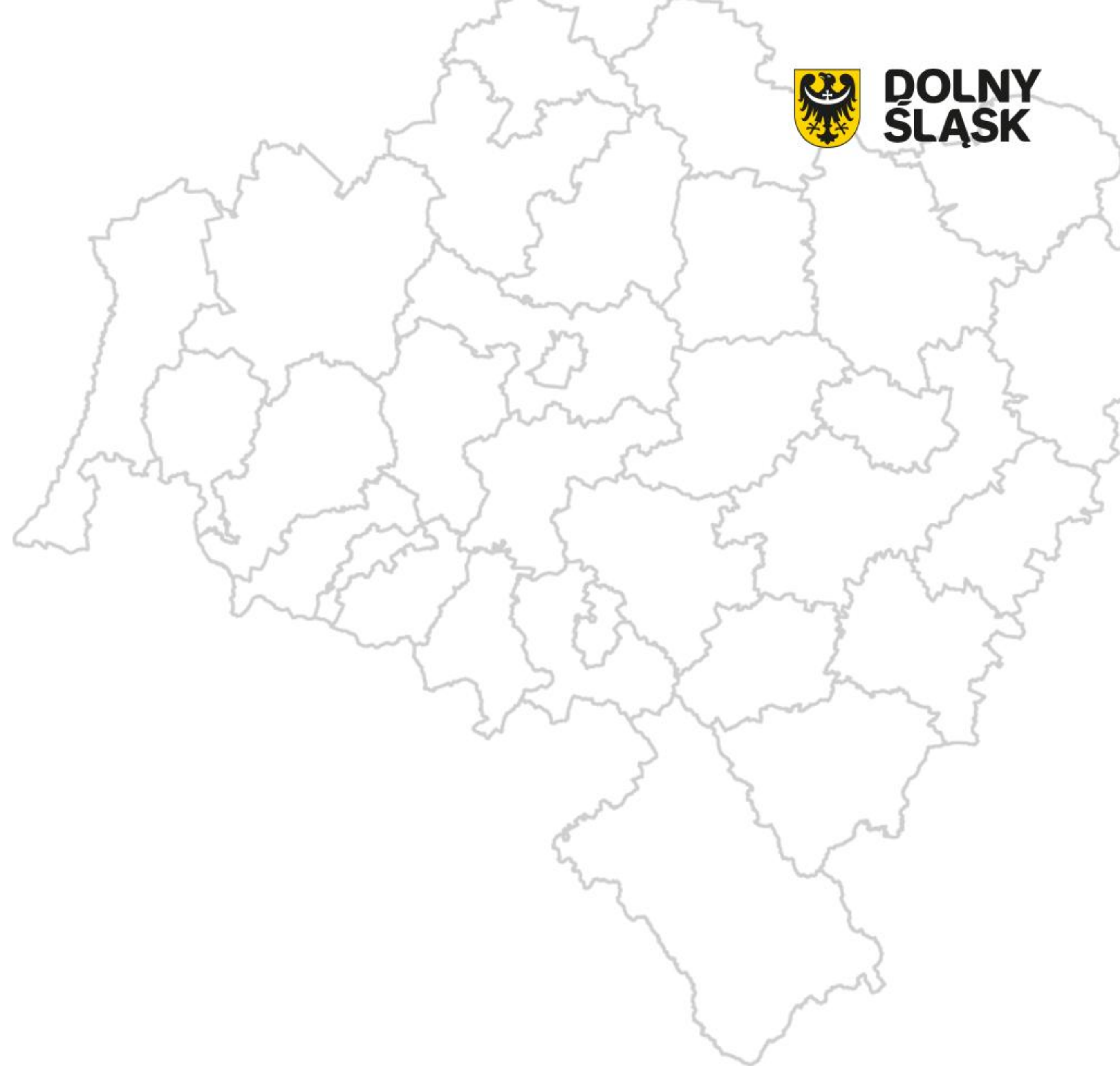
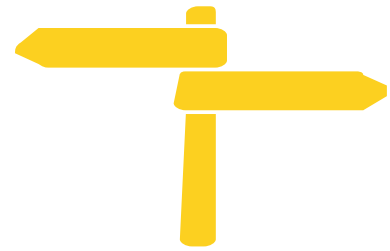

**DOLNY
ŚLĄSK**

Dolny Śląsk 2025

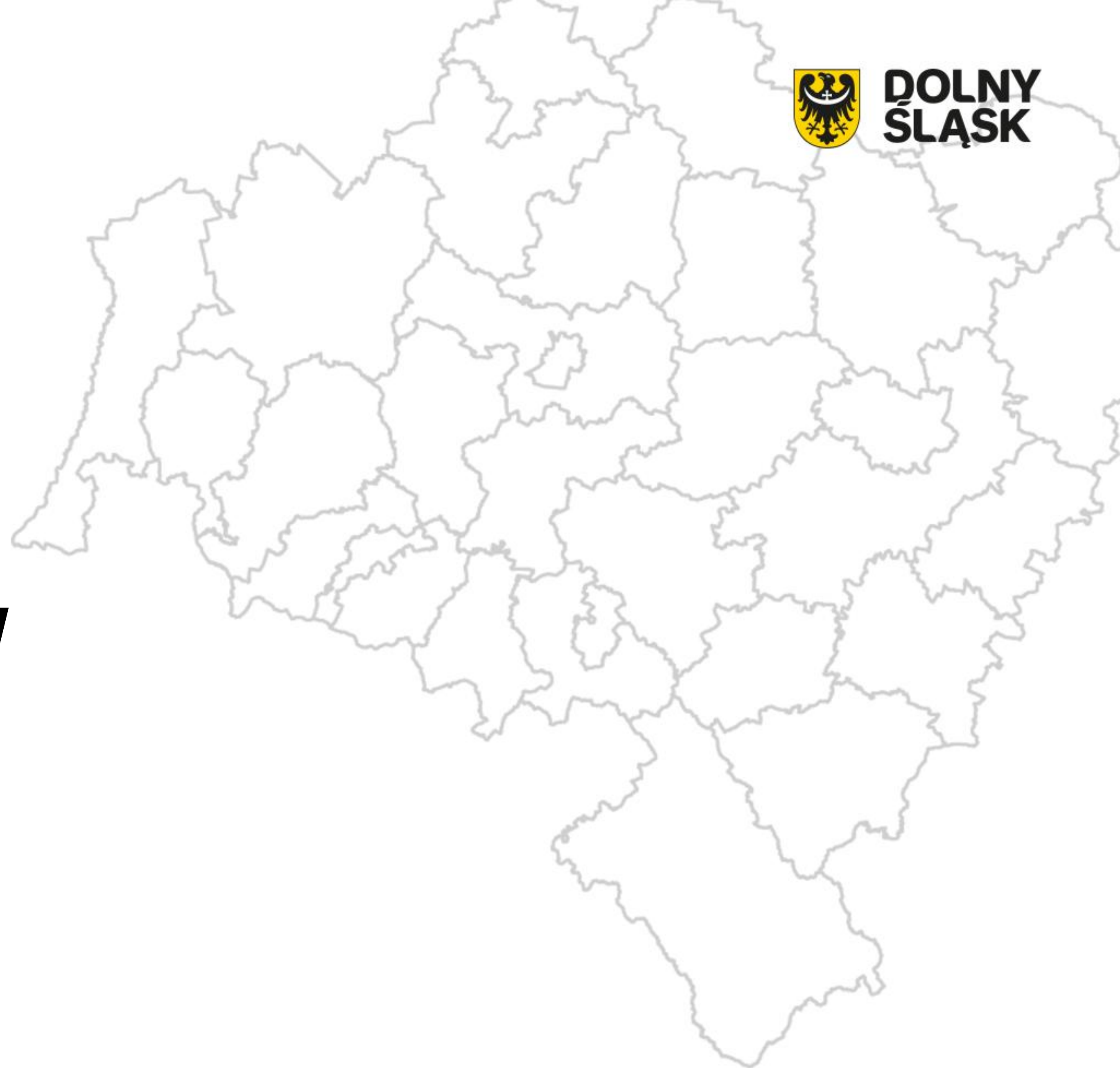
**Urząd Marszałkowski
Województwa Dolnośląskiego**

**DOLNY
ŚLĄSK**

Podsumowanie PROW 2014-2020

Scalanie Gruntów

Zakres Wsparcia:

- Scalanie gruntów polega na wydzieleniu nowych działek ewidencyjnych, o innym ukształtowaniu w stosunku do pierwotnych, w celu doprowadzenia do zmniejszenia ilości małych, rozproszonych działek składających się na gospodarstwo, oraz do powiększenia ich średniej wielkości. W ramach projektu scalenia przeprowadza się również prace w zakresie zagospodarowania poscaleniowego terenu, które obejmują w szczególności stworzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz wykonanie zadań wpływających na regulację stosunków wodnych na obszarze objętym.

Beneficjent:

- Starosta jako organ przeprowadzający i wykonujący postępowanie scaleniowe oraz zagospodarowanie poscaleniowe.

Koszty kwalifikowalne obejmują:

- koszty opracowania projektu scalenia (dokumentacji geodezyjno-prawnej)
- koszty zagospodarowania poscaleniowego związanego z organizacją rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- koszty ogólne.

Osiągnięte wskaźniki w ramach zrealizowanych 10 wniosków o płatność na kwotę dofinansowania w wysokości: 38,33 mln zł.		Wskaźnik rzeczowy
Powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniowym (w ha)	Ogółem	14354,34
	w tym użytki rolne	12501,16
	w tym użytki leśne	1030,62
Ogólna liczba działek ewidencyjnych na obiekcie scaleniowym przed scaleniem (w szt)		12199
Średnia powierzchnia gospodarstwa podlegającego scaleniu (w ha)		15,30
Liczba gospodarstw uczestniczących w projekcie scaleniowym (w szt)		938

Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

- Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje budowę lub modernizację dróg lokalnych i związanych z nimi urządzeń.
- **Beneficjent:** gmina, powiat lub ich związki.
- **Koszty kwalifikowalne obejmują:**
 - koszty budowy, przebudowy lub modernizacji obiektów budowlanych;
 - koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
 - koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Osiągnięte wskaźniki w ramach zrealizowanych 105 wniosków o płatność na kwotę dofinansowania w wysokości: 67,56 mln zł.	Jednostka miary	wielkość wskaźnika
Budowa drogi lokalnej	(km)	5,491
Przebudowa drogi lokalnej	(km)	141,904

Gospodarka wodno-ściekowa

Zakres wsparcia obejmuje:

- Budowę, przebudowę, modernizację lub wyposażenie obiektów budowlanych służących do zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków
- Zakup i montaż urządzeń kanalizacyjnych oraz urządzeń wodociągowych.

Beneficjent:

- gmina,
- związek międzygminny
- spółka, w której udziały mają wyłącznie JST

Osiągnięte wskaźniki w ramach zrealizowanych 151 wniosków o płatność na kwotę dofinansowania w wysokości: 128,26 mln zł.	Jednostka miary	wartość wskaźnika	
		budowa	przebudowa
zbiorowe systemy zaopatrzenia w wodę	(km)	168,67	15,44
systemy kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych	(km)	187,50	8,47
przydomowe oczyszczalnie ścieków	(szt)	680	0
ujęcia wody	(szt)	9	9
stacje uzdatniania wody	(szt)	10	14
oczyszczalnie ścieków	(szt)	13	6
Instalacje do osadów ściekowych	(szt)	1	4
podziemne zbiorniki retencyjne o łącznej pojemności co najmniej 100 m3	(szt)	1	0
podziemne zbiorniki retencyjne o łącznej pojemności co najmniej 100 m3 wraz z systemem kanalizacji deszczowej lub infrastruktury towarzyszącej umożliwiającej ich prawidłowe funkcjonowanie	(szt)	5	0

Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne

- **Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje:** Budowę, modernizację lub wyposażanie budynków pełniących funkcje kulturalne, w tym świetlic i domów kultury.
- **Beneficjenci:** gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest JST
- **Koszty kwalifikowalne obejmują:**
 - koszty budowy lub przebudowy obiektów budowlanych;
 - koszty zakupu nowych urządzeń, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
 - koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Osiągnięte wskaźniki w ramach zrealizowanych 88 wniosków o płatność na kwotę dofinansowania w wysokości: 29,98 mln zł.		wybudowane	przebudowane	wyposażone
liczba obiektów wybudowanych / przebudowanych / wyposażonych	świetlice i domy kultury	48	19	24
	biblioteki	2	0	0
	teatry / kina / amfiteatry	0	0	0
	inne	1	1	0
	ogółem	51	20	24
liczba użytkowników korzystających z ulepszonej infrastruktury	43492			

Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów

Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje budowę lub modernizację targowisk lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów.

Beneficjenci: Gmina, powiat lub ich związki

Osiągnięte wskaźniki w ramach zrealizowanych 15 wniosków o płatność na kwotę dofinansowania w wysokości: 8,74 mln zł.		Jednostka miary	Wartość wskaźnika
targowiska	budowa	(szt)	2
	przebudowa	(szt)	10
obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	budowa	(szt)	1
	przebudowa	(szt)	0

Na nowopowstałych/zmodernizowanych targowiskach gwarantowana jest powierzchnia handlowa przeznaczona dla rolników pod sprzedaż produktów rolno-spożywczych, również tych wyprodukowanych w systemie rolnictwa ekologicznego, część operacji uwzględnia także wyposażenie targowiska w instalacje odnawialnego źródła energii.

Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego

- **Zakres wsparcia** : wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje odnawianie lub poprawę stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego, jak również zakup obiektów. charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne.
- **Beneficjent**: gmina lub instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego.
- **Koszty kwalifikowalne obejmują**:
 - koszty zakupu, przebudowy lub modernizacji obiektów budowlanych;
 - koszty prac konserwatorskich lub restauratorskich;
 - koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
 - koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Osiągnięte wskaźniki w ramach zrealizowanych 21 wniosków o płatność na kwotę dofinansowania w wysokości: 6,15 mln zł.		
liczba obiektów	odnowa lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego	17
	zakup obiektów budowlanych charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne	0
liczba użytkowników korzystających z ulepszonej infrastruktury		23123

19.2 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju

Podstawowe informacje w zakresie warunków przyznania pomocy:

•**Beneficjent:** Osoby fizyczne, osoby prawne, w tym m.in. kółka rolnicze, JST z wyłączeniem województw, ich związki bądź ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, spółdzielnie, kościoły, związki wyznaniowe; jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

•**Zakres wsparcia:**

- wzmocnienia kapitału społecznego,
- Rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią tj.
 - a) podejmowanie działalności gospodarczej;
 - b) tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych rozwijanie działalności gospodarczej;
 - c) rozwijanie działalności gospodarczej;
- wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR;
- rozwoju rynków zbytu produktów i usług lokalnych;
- zachowania dziedzictwa lokalnego;
- rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej;
- budowy lub przebudowy dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej, w których są świadczone usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńczo wychowawcze lub edukacyjne dla ludności lokalnej, z siecią dróg publicznych albo skracają dystans lub czas dojazdu do tych obiektów;
- promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych.

•**Koszty kwalifikowalne m.in:**

- zakupu dóbr i usług; wykonania robót budowlanych;
- organizacji i przeprowadzenia spotkania, szkolenia, wydarzenia promocyjnego itp.;
- najmu, dzierżawy lub zakupu oprogramowania, sprzętu, narzędzi, urządzeń lub maszyn, materiałów lub przedmiotów;
- zakupu środków transportu przy czym koszt nie może przekroczyć 30% pozostałych kosztów; zatrudnienia osób zaangażowanych w inne koszty związane z realizacją operacji, niezbędne do osiągnięcia jej celu oraz racjonalne;
- nie ma możliwości wsparcia zakupu używanych maszyn, urządzeń, sprzętu lub innego wyposażenia objętego operacją, za wyjątkiem zakupu eksponatów w ramach operacji dotyczących zachowania dziedzictwa.

19.2 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju

Osiągnięte wskaźniki w ramach zrealizowanych 2639 wniosków o płatność na kwotę dofinansowania w wysokości: 245,12 mln zł.	Wielkość wskaźnika
Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	769
Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (zakres - rozwijanie działalności gospodarczej)	224
Liczba utworzonych miejsc pracy (wykazanych we wniosku o płatność końcową)	1075,1
Liczba utrzymanych miejsc pracy (na etapie wniosku o płatność końcową)	750,97
Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	6
Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych	14
Liczba sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych	2
Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych	3
Liczba nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	5
Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg (km)	2
w tym drogi wybudowane (km)	0,1
w tym drogi przebudowane (km)	2,151
Liczba szkoleń	572
Liczba osób przeszkolonych	16256
Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	441
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	417
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych (km)	647
w tym ścieżki rowerowe	207,02
w tym szlaki turystyczne	440,08
Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	55
Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	1001

Terminy ostatecznego rozliczenia oraz płatności zrealizowanych operacji w ramach PROW 2014-2020

Wnioski o płatność do wypłaty:

Nazwa działania/poddziałania	Wnioski o płatność		W tym złożone
	ilość	kwota	ilość
Scalanie gruntów	9	118 100 000,00	1
Zarządzanie zasobami wodnymi	29	8 717 014,00	1
Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	24	55 600 000,00	10
Gospodarka wodno-ściekowa	49	111 144 232,00	10
Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	6	1 219 156,00	6

Ostateczny termin na realizację operacji oraz złożenie końcowego wniosku o płatność

Scalanie gruntów:

ostateczny termin upływa 30 września 2025 r.

Zarządzanie zasobami wodnymi:

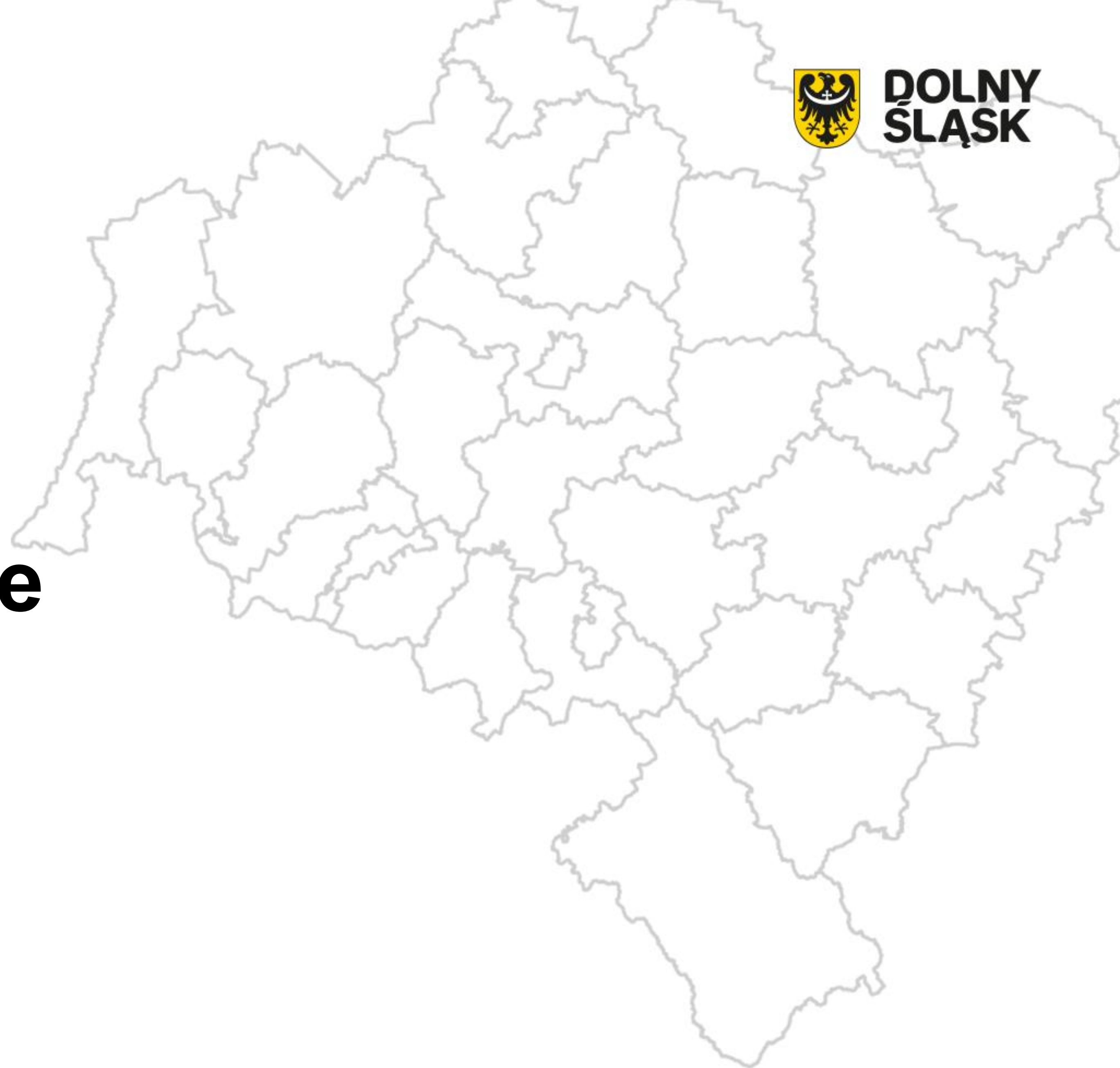
ostateczny termin upływa 31 sierpnia 2025 r.

Gospodarka wodno-ściekowa i Budowa lub modernizacja dróg lokalnych:

ostateczny termin upływa 30 września 2025 r.

Ostateczny termin przesłania przez SW zleceń płatności w odniesieniu do PROW 2014-2020 to 30 listopada 2025 r.

Najczęściej popełniane błędy na etapie rozliczenia projektu

Remont?

W ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” oraz „Inwestycje w środki trwałe” remonty jako takie są zazwyczaj niekwalifikowalne.

Dlaczego remont nie kwalifikuje się do dofinansowania?

W świetle wytycznych PROW 2014–2020: „Remont” to odtworzenie stanu technicznego obiektu bez jego ulepszenia.

Dofinansowanie przysługuje tylko na inwestycje rozwojowe, czyli takie, które prowadzą do:

- ulepszenia,
- rozbudowy,
- modernizacji,
- tworzenia nowej infrastruktury.

Zgodnie z tym:

Sama wymiana nawierzchni drogi bez jej poszerzenia lub zmiany parametrów technicznych = **niekwalifikowalna**.

Naprawa istniejącej kanalizacji bez zwiększenia jej zasięgu, przepustowości lub efektywności = **niekwalifikowalna**.

Formuła „zaprojektuj i wybuduj”

Program funkcjonalno-użytkowy

Decyzja ostateczna o środowiskowych uwarunkowaniach

Decyzja ostateczna o pozwoleniu na budowę

Decyzja ostateczna pozwolenia wodnoprawnego

Niezwykle istotna w przypadku operacji realizowanych w ramach Inwestycji w środki trwałe - Zarządzanie zasobami wodnymi.

Decyzja ostateczna pozwolenia wodnoprawnego jest **wymagana zawsze wtedy, gdy inwestycja ingeruje w wody lub urządzenia wodne** – zgodnie z **Prawem wodnym** (ustawa z dnia 20 lipca 2017 r)

Decyzja ostateczna o pozwoleniu na użytkowanie

DZIAŁKI !!!!!

**Wartość robót wykonanych na działkach nieobjętych umową
o przyznaniu pomocy jest kosztem niekwalifikowalnym**

Protokoły odbioru robót budowlanych

- **Brak możliwości weryfikacji wykonanego zakresu rzeczowo – finansowego na podstawie protokołów odbioru.**

Dokumenty potwierdzające odbiór/wykonanie prac budowlanych powinny być sporządzone w taki sposób, aby **była możliwa identyfikacja wykonanych robót z uwzględnieniem ich zakresu, w odniesieniu do poszczególnych pozycji zestawienia rzeczowo-finansowego operacji**, stanowiącego załącznik do umowy. W przypadku robót budowlanych, dla których wynagrodzenie wykonawcy ustalone zostało ryczałtowo, protokoły odbioru robót powinny być sporządzone w układzie pozycji elementów scalonych z Zestawienia rzeczowo – finansowego operacji

Kosztorys różnicowy

- Brak załącznika w przypadku zmian stanu faktycznego w stosunku do zaplanowanego zakresu prac w kosztorysie inwestorskim/ ofertowym/ projekcie budowlanym/umowie o przyznaniu pomocy.

Jeżeli w sposobie realizacji operacji nastąpiły zmiany, w tym zmiany w projekcie budowlanym, Beneficjent zobowiązany jest do dostarczenia dokumentów potwierdzających konieczność i zgodność z prawem wprowadzonych zmian (protokół konieczności, zmiany do pozwolenia na budowę, zmiany w projekcie technicznym)

Interpretacja indywidualna

Brak załącznika w przypadku, gdy VAT jest kosztem kwalifikowalnym

- oczekiwanie ok. 3 miesięcy
- Interpretacja musi dotyczyć przedmiotowej operacji
- powinna jednoznacznie wskazywać, czy Beneficjent może lub nie może odzyskać uiszczzonego w związku z realizacją operacji podatku od towarów i usług

**DOLNY
ŚLĄSK**

Dziękuję za uwagę